

практики до розумного мінімуму, з урахуванням більшої важливості фундаментальної складової навчання у КНЕУ та великим обсягом виробничої практики у банкірів на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні — магістерському.

Т. Є. Оболенська, д-р екон. наук, проф.,
кафедра міжнародної торгівлі

НОВА ПАРАДИГМА РІВНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВІДПОВІДНОСТІ ДО ЗАГАЛЬНОЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА СВІТОВИХ ВИМОГ

За останні кілька років у технологіях реалізації програм підготовки фахівців з вищої освіти в Україні відбулися серйозні зміни. До позитивних можна віднести введення в 2006 р. нових сучасних галузевих стандартів вищої освіти з підготовки бакалаврів у галузі знань 0305 — «Економіка та підприємництво» з оновленим змістом гуманітарної, природничо-наукової та загальноекономічної підготовки; введення рівневої вищої освіти; підвищення частки самостійної роботи студентів; упровадження інформаційних технологій, зокрема, дистанційного навчання, і багато що іншого.

Особливої уваги вимагають *тенденції розвитку європейської вищої освіти*, що остаточно сформувалися на початку 2000-го року і одержали назву *Болонського процесу*. Основною передумовою для розвитку цього процесу є інтеграція країн Європи в соціально-економічне співтовариство, об'єднане єдиною системою принципів господарювання, соціально-політичного устрою та ін. Вищим навчальним закладам України в цьому процесі відводиться досить важлива роль щодо забезпечення професійної і соціальної підготовки студентів до життєдіяльності в нових умовах. Власне такий підхід і визначає зміст Болонського процесу, направленого на створення єдиних принципів реалізації програм підготовки фахівців з вищою освітою з обов'язковим врахуванням національних особливостей.

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана з вересня 2005 року працює на основі вимог Болонського процесу: розробив нові навчальні плани підготовки бакалаврів, запровадив кредитно-трансферну систему. І тому у 2009 році дипломи з додатками для бакалаврів та у 2010 роках магіст-

рів наших випускників відповідатимуть європейським та світовим стандартам.

У 2007 році вищі навчальні заклади України переходять до нових навчальних планів для студентів I курсу, розроблених відповідно до нових державних стандартів, зокрема з галузі знань «Економіка та підприємництво», які підготовлені на базі навчальних планів підготовки бакалаврів, апробованих протягом трьох років у нашому університеті.

Міністерство освіти і науки України розробило перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр, яких скорочено до 146, а кількість найменувань галузей знань тепер становить 46. Вони адаптовані до європейських стандартів, тому що старий перелік не відповідав світовим вимогам розвитку економіки. Слід підкреслити, що завдяки зусиллям ректорату КНЕУ в галузі знань «Економіка та підприємництво» вдалося зберегти наші спеціальності, які трансформувались у напрями підготовки, що знайшло відображення в табл. 1 та 2.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 13 грудня 2006 року № 1719 «Про перелік напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра» до 1 травня 2007 року потрібно розробити перелік спеціальностей підготовки молодших спеціалістів. Болонська тріада «бакалавр-магістр-доктор наук» не передбачає підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня молодший спеціаліст.

Як підкреслив на нараді голів Рад директорів вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації, яка відбулася в січні 2007 р. у м. Харкові заступник міністра освіти і науки України Михайло Степко: «Для переходу до зрозумілих в європейському освітньому просторі назв треба розпочати роботу з внесення змін до законодавчих актів і нормативних документів щодо найменування вищих навчальних закладів I—II рівнів акредитації та їхнього призначення. Цей процес має відбуватися не механічно, а супроводжуватись аналізом діяльності кожного навчального закладу, розробкою стратегії і конкретних програм подальшого його розвитку».

Разом з Міністерством праці і соціальної політики, роботодавцями, провідними фахівцями коледжів потрібно вибудувати чітку структуру кваліфікацій для молодших спеціалістів. Вдосконалити перелік кваліфікацій на основі довгострокового прогнозування потреб ринку праці. Відповідно до цих завдань має змінюватися і зміст підготовки.

Таблиця 1

Затверджено наказом МОН України
від 27 січня 2007 року № 58

Таблиця зіставлення напрямів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра Переліку-2006 з напрямками підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра переліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 р. № 507 (Перелік-1997)

Перелік-2006				Узагальнений об'єкт діяльності		Перелік-1997	
Шифр галузі	Найменування галузі знань	Напрямок підготовки	Код напрямку підготовки	Напрямок підготовки			Код напрямку підготовки
Освіта							
0305	Економіка та підприємництво	економічна теорія	6.030501	економіка як явище, економічні системи	економіка та підприємство	0501	
		економічна кібернетика	6.030502	моделювання економічних систем			
		міжнародна економіка	6.030503	процеси міжнародних економічних відносин			
		економіка підприємства	6.030504	технологія економічної діяльності підприємств			
		управління персоналом та економіка праці	6.030505	технологія забезпечення соціально-трудових відносин			
		прикладна статистика	6.030506	технологія збору, обробки і аналізу економіко-статистичної інформації			
		маркетинг	6.030507	технологія процесу просування товарів та послуг до споживача			
		фінанси і кредит	6.030508	фінансова система			
		облік і аудит	6.030509	технологія обліку та аудиту			
		товарознавство і торговельне підприємництво	6.030510	технологія організації торгівлі; цілеспрямована товарознавчо-комерційна діяльність щодо асортименту, якості товарів, збереження якості в процесі товаропросування від виробника до споживача та забезпечення ефективної комерційної діяльності на ринку			торгівля

Таблиця 2

Затверджено наказом МОН України
від 27 січня 2007 року № 5

Таблиця зіставлення напрямів підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра Переліку-2006 з напрямками підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра переліку, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.1997 р. № 507 (Перелік-1997)

Перелік-2006					Перелік-1997	
Шифр галузі	Найменування галузі знань	Напрямок підготовки	Код напрямку підготовки	Спеціальність	Напрямок підготовки	Код напрямку підготовки
0305	Економіка та підприємництво	Освіта			економічна теорія	економіка та підприємство
		економічна теорія	6.030501			
		економічна кібернетика	6.030502			
		міжнародна економіка	6.030503			
		економіка підприємства	6.030504			
		управління персоналом та економіка праці	6.030505			
		прикладна статистика	6.030506			
		маркетинг	6.030507			
		фінанси і кредит	6.030508			
		облік і аудит	6.030509			
		товарознавство і торговельне підприємство	6.030510	технологія організації торгівлі; цілеспрямована товарознавчо-комерційна діяльність щодо асортименту, якості товарів, збереження якості в процесі товаропросування від виробника до споживача та забезпечення ефективної комерційної діяльності на ринку		

Головне завдання п'яти коледжів КНЕУ імені Вадима Гетьмана: Київського економічного, Київського інформаційних систем і технологій, Сімферопольського, Криворізького та Роменського — якісна підготовка молодших спеціалістів за інтегрованими навчальними планами. Рівнева система підготовки є важливою формою мотивації навчання студентів у коледжах і підтримки обдарованої молоді. Міністерство освіти і науки України вже ввело схему формування державного замовлення університетам для прийому на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст». Наш університет поповниться студентами коледжів, які вже пройшли освітню і професійну підготовку.

Науково-методичній комісії з економіки та підприємництва Міністерства освіти і науки України потрібно розробити перелік спеціальностей, за якими ведеться підготовка молодших спеціалістів. У переліку мають бути спеціальності, які мають продовжуватися на рівнях бакалавр і магістр. У запропонованому проекті (табл. 3) спеціальності приведені у відповідність не тільки до нових напрямів підготовки бакалаврів, а й до класифікатора професій (ДК 003: 2005) та Європейських кваліфікаційних документів.

Такі зміни мають супроводжуватись розробкою принципово нових підходів до змісту галузевих стандартів та навчальних планів. Необхідно шукати нові інноваційні педагогічні технології, впроваджувати дослідницькі, творчі методи навчання для підготовки конкурентноспроможного фахівця, відходити від «класичного» формування знань, умінь та навичок і переходити до ідеологічного розвитку на основі особистісно орієнтованої моделі освіти.

Це неможливо без реального соціального партнерства навчальних закладів і підприємств, участі роботодавців у формуванні компетенцій випускників і підвищенні якості та ефективності діяльності навчальних закладів.

Головне завдання сьогодні — це виведення нашої вищої освіти на європейський рівень, забезпечення якісної професійно-практичної підготовки, відновлення ефективних зв'язків з роботодавцями і, як результат, — працевлаштування і соціальних захист випускників наших коледжів.

Вища освіта в цілому поза сумнівом має соціальну цінність для студентів, проте вона перш за все повинна бути направлена на основні особистісно орієнтовані моделі освіти на успішну практичну реалізацію особистості на ринку праці.

ПРОЕКТ

Таблиця 3

Перелік спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за освітньо-кваліфікаційним рівнем «молодшого спеціаліста», адаптований до переліку напрямів, за якими здійснюється підготовка фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавра

Шифр галузі	Найменування галузі знань	Код спеціальності підготовки молодшого спеціаліста	Спеціальності молодших спеціалістів	Код напрямку підготовки бакалавра	Напрямок підготовки
0305	Економіка та підприємництво			6.030501	Економічна теорія
		5.03050201	Інформаційна діяльність організацій	6.030502	Економічна кібернетика
				6.030503	Міжнародна економіка
		5.03050401	Економіка підприємства	6.030504	Економіка підприємства
				6.030505	Управління персоналом та економіка праці
		5.03050601	Прикладна статистика	6.030506	Прикладна статистика
		5.03050701	Маркетингова діяльність	6.030507	Маркетинг
		5.03050702	Комерційна діяльність		
		5.03050801	Фінанси і кредит	6.030508	Фінанси і кредит
		5.03050802	Оціночна діяльність		
		5.03050901	Бухгалтерський облік	6.030509	Облік і аудит
		5.03051001	Товарознавство і комерційна діяльність	6.030510	Товарознавство і торговельне підприємництво
		5.03051002	Товарознавство і комерційна діяльність в АПК		
		5.03051003	Біржова діяльність		